

Cours de tibétain - analyse - 32e pratique

Les 37 pratiques des bodhisattvas - Analyse

32e pratique : “ne pas parler des fautes d’autrui”

༣༢) གཞན་གྱི་ཉེས་པ་མི་སྦྲེལ།

ཉོན་མོངས་དབང་གིས་རྒྱལ་སྐས་གཞན་དག་གི། །

ཉེས་པ་སློང་ན་བདག་ཉིད་ཉམས་འགྱུར་བས། །

ཐེག་པ་ཆེ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གིས། །

ཉེས་པ་མི་སྦྲེལ་རྒྱལ་སྐས་ལག་ལེན་ཡིན། །

32) Critiquer les autres bodhisattvas sous l'emprise
Des émotions négatives, c'est se dégrader soi-même:
Ne pas mentionner les fautes de ceux qui suivent
Le Grand Véhicule, c'est agir en bodhisattva.¹

32) Sous le pouvoir des kleśas, concernant les autres bodhisattvas,
Faire état de leur faute fait que notre comportement est contraire
À ceux qui sont entrés dans le grand véhicule, qui eux,
Ne parle pas des fautes. Tel est la pratique des filles et fils des vainqueurs.²

༣༢) [གཞན་+གྱི་+ཉེས་པ་] [མི་སྦྲེལ།]

[ཉོན་མོངས་དབང་+གིས་] [རྒྱལ་སྐས་གཞན་དག་+གི་+། །

ཉེས་པ་] [སློང་+ན་] [བདག་ཉིད་ཉམས་འགྱུར་བ་+ས།] །

[ཐེག་པ་ཆེ་+ལ་] [ཞུགས་པ་+འི་+གང་ཟག་+གིས།] །

[ཉེས་པ་+མི་+སྦྲེལ་] [རྒྱལ་སྐས་ལག་ལེན་ཡིན།] །

¹ Traduction Padmakara.

² Traduction littérale de jm.

Vocabulaire 32e pratique

གཞན་	autre, autrui
ཉེས་པ་	faute
མི་སྐྱབ་	ne pas parler, ne pas dire

Exprimer quelque chose par la parole v.v. རྒྱས་པ་/ རྒྱ་བ་/ རྒྱ་བ་/ རྒྱལ་མོ་. Un des nombreux verbes en tibétain qui montrent les différentes façons de s'exprimer verbalement ; il a le sens de dire quelque chose aux autres en affirmant une position ou en disant qu'il en est ainsi. D'où "dire", "parler" et "déclarer". Le terme est très utilisé dans les textes bouddhistes, en particulier dans les textes philosophiques où il y a des déclarations à faire et des positions à défendre ou à proposer. D'où "proposer", et surtout "défendre (que quelque chose est le cas ou le bon point de vue ou système)" ou "proposer". Par exemple [TC] གཏམ་སྐྱེས་ན་དོན་ཉོག་པུ། "si la question est énoncée, le sens sera compris" ; ལན་སྐྱབ་པ། "dire une réponse" ; སྐྱབ་པ། "parler à nouveau" ; ལྷན་པར་སྐྱབ་པ། "dire gentiment" ; རྒྱལ་མོ་དེ་ལས་ལྷོ་ལ། "ne défendre aucune cause" ; རྒྱལ་མོ་ལ་ལྷོ་ལ། "défendre une cause permanente" ; ཅང་མི་སྐྱབ་པར་འཁོད་པ། "rester sans rien dire" ; མཚུངས་པར་སྐྱབ་པ། "parler en accord avec (une personne dit quelque chose et l'autre est d'accord en retour). TD

ཉོན་མོངས་	kleśa, émotion perturbatrice
དབང་གིས་	par le pouvoir de
ཕྱུ་སྐྱེས་	filles et fils des bodhisattvas
གཞན་དག་	autrui
སྐྱབ་	raconter, dire

སྐྱབ་པ་/ སྐྱབ་བ་/ སྐྱབ་བ་/ སྐྱབ་མོ། v.v. Ce terme signifie parler à d'autres personnes pour leur expliquer une situation ou leur parler de quelque chose. Il est utilisé dans les sens de "raconter une histoire aux autres", "raconter quelque chose" et "faire un discours qui explique quelque chose aux autres". Bien que le terme puisse être traduit par "raconter, narrer, expliquer" parce qu'il a toujours le sens de fournir une signification aux autres, il est souvent bien traduit par "donner", "transmettre" ou "raconter". TD

བདག་ཉིད་	soi-même
ཉམས་འགྱུར་	attitude (du corps, du visage)
ཐོག་པ་ཆེ་	grand véhicule, mahāyāna
ལྷག་པ་	entrer, commencer v.v. ལྷག་པ་/ འཇུག་པ་/ འཇུག་པ་/ ལྷག་པ་
གང་ཟག་	individu

Annexe : commentaire de Chökyi Drakpa

Au niveau de la 10e pratique, commence l'explication de la voie pour les êtres supérieurs qui unifient la vacuité à la compassion. À ce niveau, trois points sont énoncés, dont le 3e concerne les conseils pour ces êtres supérieurs. **La 25e pratique correspond à ce 3e point.**

Ce 3e point est lui-même divisé en cinq points : 1) བ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་བསྐབ་པ། 2) མདོ་ནས་གསུངས་པའི་ཚོས་བཞི་ལ་བསྐབ་པ། 3) ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་ཚུལ་ལ་བསྐབ་པ། 4) དྲན་ཤེས་དང་ལྡན་པས་གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་བསྐབ་པ། 5) དགོ་བ་རྗོགས་བྱང་དུ་བསྡོམ་པ་ལ་བསྐབ་པའོ།

La 31e pratique correspond au 2e point : l'entraînement au quatre Dharma, qui lui-même est divisé en quatre. La 32e pratique est donc le 2e point de ce 2e point et porte sur གཞན་གྱི་སྤྱོད་ལ་མི་བརྟག་ཅིང་མི་སྤོང་བ་ “ne pas examiner ou parler des fautes d'autrui”.

གཉིས་པ་ནི།

ཉོན་མོངས་དབང་གིས་རྒྱལ་སྐྱས་གཞན་དག་གི།
ཉེས་པ་སྤོང་ན་བདག་ཉིད་ཉམས་འགྱུར་བས།
ཐེག་པ་ཆེ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གིས།
ཉེས་པ་མི་སྐྱ་རྒྱལ་སྐྱས་ལག་ལེན་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཉོན་མོངས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་སྐྱབ་དོག་གི་དབང་གིས།
རྒྱལ་བའི་སྐྱས་གཞན་དག་གི་སྤོང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་ཉེས་པ་སྤོང་བར་བྱས་ན་བདག་ཉིད་ལ་ཉེས་སྤོང་
གིས་གོས་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལས་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་ན། སྤྱིར་སེམས་ཅན་གྱུན་དང་ཁྱད་པར་
ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུང་གཉིས་ལས་སྤྲ་མ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི་ཉེས་པ་སྤོང་ཅོང་ཡང་མི་སྐྱ་བར་དག་སྤོང་
པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་སྐྱས་ནམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་སྤྱོད་ལ་མི་བརྟག་ཅིང་མི་སྤོང་བའི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་
པའོ། །